

ERIPEDAGOOGIKA EKSAM TOIMUB 20. mail 2025 kell 10.

Eksami tingimused on võrdsed TLÜ eripedagoogika bakalaureuseõppe lõpetajatele ja neile kandidaatidele, kes soovivad astuda eripedagoogika magistriõppekavale, kuid kellel puudub eelnev eripedagoogiline haridus.

- Kokku 140 küsimust
- Aega 150 minutit
- Valikvastustega küsimused
- Igal küsimusel 4 vastusevarianti
- Igal küsimusel võib olla üks või mitu õiget vastust, positiivseks loetakse vastus, kus on märgitud õigesti kõik õiged vastusevariandid.

Eksamile registreerimiseks palume täita [registreerimisvormi](#) vahemikus **01. aprill kuni 01. mai 2025**. Info eksami ruumi kohta saadetakse mai alguses.

Lisainfo saamiseks on võimalik pöörduda eripedagoogika magistriõppekava juhi Tiiu Tammemäe poole e-postil tiiu.tammemae@tlu.ee.

Allpool on toodud eksamil käsitletavad teemad ja kirjandus nendega tutvumiseks.

Edu ja rõõmu eksamiks valmistumisel!

ERIPEDAGOOGIKA BAKALAUREUSEEKSAMI TEEMAD

1. [KAE6094 Sissejuhatus psüühikasse](#) ja [KAE6104 Sissejuhatus psüühikasse](#)

- 1) *Pühholoogia paradigmad*. Kolm erinevat arusaama sellest, mis on teaduslik teadmine. Erinevate arusaamade tugevad ja nõrgad küljed.
- 2) *Psüühika mõiste*
Mis on psüühika. Mis on keskkond. Keskkonna erinevad liigid.
- 3) *Sensoorsed protsessid*
Arusaam psüühika põhielementidest – meeletunnustest. Erinevate meeleorganite meeletunnused.
- 4) *Liigutuste ja tegevuse ülesehituse põhimehhanismid*
Kuidas kontrollitakse mootorikat, mootorika kontrolli 4 taset (plaanist lihaseni)
- 5) *Psüühiliste funktsioonide seos ajuga*
Psüühiliste funktsioonide süsteemse dünaamilise lokalisatsiooni teooria. Kolm funktsionaalset blokki.
- 6) *Psüühilised protsessid*
Peamised psüühilised protsessid ja nende üksteist täiendavad rollid psüühilises tegevuses.
- 7) *Pedagoogika olemus*
Mis on pedagoogika ja milline on õpetamise olemus.

Peamised allikad:

- ✓ Toomela, A. (2016). *Kultuur, kõne ja Minu Ise*. Tallinn: EKS

2. [KAE6075 Pedagoogiline bioloogia ja neuroloogia](#)

- 1) Käitumise neurobioloogilised alused (närvirakkude ehitus, närvirakkude vaheline suhtlus, aju areng ja plastilisus) ning käitumise neurobioloogia süsteemsel tasemel (kesknärvisüsteem, ajusagarad, limbiline süsteem).
- 2) Käitumise neuroendokrinoloogia (aju, käitumine, hormoonid ja keskkond).
- 3) Käitumisgeneetika (pärilikkuse olemus, otsegeneetika, tunnuste pärandumine, kromosoomid, geeniekspressioon, keskkond ja käitumine).

Peamised allikad:

- ✓ Gleitman H., Gross J., Reisberg D. (2014). Psühholoogia. Tallinn: Hermes. (peatükid 1. "Käitumise geneetilised ja evolutsioonilised alused" ja 2. "Aju ja närvisüsteem").
- ✓ Lerner, A.J., Zaidat, O.O. (2004). *Neuroloogia taskuraamat*. Medicina
- ✓ Heinaru, A. (2012). Geneetika. Õpik kõrgkoolile. Tartu Ülikooli Kirjastus

3. [KAE6072 Eripedagoogika koht ühiskonnas](#)

- 1) Erivajaduse mõiste, selle sotsiaalne ja meditsiinikeskne käsitus.
- 2) Eriõppe rakendamine erinevatel tasanditel, haridus-, sotsiaal- ja meditsiinisüsteemis.
- 3) Kaasav haridus, selle rakendamine Eestis.

Peamised allikad:

- ✓ Kõrgesaar, J. (2010). *Sissejuhatus hariduslike erivajaduste käsitusse*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Põhikooli ja gümnaasiumi seadus
- ✓ Räis, M. L., Kallaste, E. & Sandre, S.-L. (2016) *Haridusliku erivajadusega õpilaste kaasava hariduskorralduse ja sellega seotud meetmete tõhusus. Uuringu lõppraport*. Tallinn, Eesti: Eesti Rakendusüuringute keskus Centar.

4. [KAE6080 Pedagoogiline kognitiivne ja neuropsühholoogia](#)

- 1) Tähelepanu ja täidesaatvad funktsioonid; metakognitsioon.
- 2) Sotsiaalne tunnetus (emotsioonid; *Theory of Mind*; empaatia; enesekontroll).
- 3) Visuaal-ruumilised võimed, mälu funktsioonid ja õppimine, intelligentsus; erinevad hindamisviisid.

Peamised allikad:

- ✓ Gleitman H., Gross J., Reisberg D. (2014). Psühholoogia. Tallinn: Hermes. (peatükid 7. "Õppimine", 8. "Mälu", 9. "Mõtlemine", 10. "Keel", 11. "Intelligentsus", 12. "Motivatsioon ja emotsioonid").
- ✓ Kikas, E. (2015). Tunnetusprotsessid, uskumused, emotsioonid, ja motivatsioon. Nende iseärasused ja arengu toetamine kolmandas kooliastmes. Kogumikus: *Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. Üldpädevused ja nende arendamine*. (toim.-d. E. Kikas ja A. Toomela) (lk 34-58).
- ✓ Kaldoja, M.L. (2015). Sotsiaalne pädevus. Kogumikus: *Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. Üldpädevused ja nende arendamine*. (toim.-d. E. Kikas ja A. Toomela) (lk 185-207).
- ✓ Kolb, B., & Whishaw, I. Q. (2003). *Fundamentals of Human Neuropsychology. Part IV Higher Functions* (lk 447-609), Macmillan.

- ✓ Aru, J (2018). "Mälu ja õppimine" e-õpikus „Õppimine ja psühholoogia“ toimetanud K. Aus & G. Arro.
<https://edidaktikum.ee/et/content/õppimine-ja-psühholoogia>
- ✓ Kaldoja, ML (2018). „Pidurdusprotsessid ja õppimine“ e-õpikus „Õppimine ja psühholoogia“ toimetanud K. Aus & G. Arro.
<https://edidaktikum.ee/et/content/õppimine-ja-psühholoogia>.
- ✓ Uusberg, A (2018). "Töömälu ja õppimine" e-õpikus „Õppimine ja psühholoogia“ toimetanud K. Aus & G. Arro.
<https://edidaktikum.ee/et/content/õppimine-ja-psühholoogia>

5. KAE6082 Kõne teooria

- 1) Kõnepsühholoogia: tsentraalsed ja perifeersed kõneorganid, kõneloome, kõnetaju.
- 2) Kõne areng: teooriad, etapid.

Peamised allikad:

- ✓ Gleitman, H., Gross, J. & Reisberg, D. (2014). *Psühholoogia*. Tallinn: Hermes.
- ✓ Karlep, K. (1998). *Psühholingvistika ja emakeeleõpetus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Luria, A. (1982). *Language and cognition*. Ed. by James V. Wertsch. Washington (D.C.): Winston ; New York: Wiley.

6. KAE6083 Pedagoogiline neuroloogia ja psüühikahäired

- 1) Psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioon (RHK-10, DSM-V, ICD-11).
- 2) Lapse- ja koolieas sagedamini esinevad psüühikahäired (meeleolu- ja ärevushäired, psühhootilised häired): sümptomid, diagnoosimine, ravi ning lapse toetamine lasteaias/koolis.
- 3) Lapse- ja koolieas sagedamini esinevad neuropsühhiaatrilised ja neuroloogilised häired (autismispektri häire, aktiivsus- ja tähelepanuhäire, epilepsia ja ajutrauma): sümptomid, diagnoosimine, ravi ning lapse toetamine lasteaias/koolis.

Peamised allikad:

- ✓ Gleitman H., Gross J., Reisberg D. (2014). *Psühholoogia*. Tallinn: Hermes (peatükid 16. "Psühhopatoloogia" ja 17. "Psüühikahäirete ravi").
- ✓ Liivamägi, J., Hallas, K. (2006). *Laste- ja noortepsühhiaatria*, Tallinn, Medicina
- ✓ Lerner, A.J., Zaidat, O.O. (2004). *Neuroloogia taskuraamat*, Tallinn, Medicina
- ✓ Oona, M., Serbak, R., & Kõiva, K. (2018). Autismispektri häire nüüdisaegne käsitus. *Eesti Arst*.

7. KAE6084 Õppimist toetava keskkonna kujundamine ja sobitamine

- 1) Hariduslike erivajadustega laste õpetamise printsiibid.
- 2) Õpetuse diferentseerimise mõiste, seos õppimisteooriatega.
- 3) Õppe diferentseerimine, kohendatud õppe võimalused erivajadustega lastele.

Peamised allikad:

- ✓ *Individuaalne õppekava kui õpilase individuaalse arengu toetamise üks tugimeede* (2013). Koost: Kontor, A., Tiirmaa, L., Randma, L., Kulderknup, E. Tallinn: Innove.

- ✓ *Põhikooli ja gümnaasiumiseadus*. (2018). *Riigi Teataja* 2010, 41, 240
- ✓ Skogen, K. & Holmberg, J. B. (2004). *Kohandatud õpe ja kaasav kool*. Haridus- ja Teadusministeerium.
- ✓ Westwood, P. (2007). *Commonsense Methods for Children with Special Educational Needs*. London & New York: Routledge.

8. KAE6085 Erivajaduste vormid ja KAE6103 Erivajaduste vormid

- 1) Haigus, puue ja erivajadus.
- 2) Erivajadusega lapse arengu toetamine lasteaias, erivajadusega õpilase arengu toetamine koolis.
- 3) Abivahendid.
- 4) Nägemis-, kuulmis-, liikumisprobleemidega lapse õpetamine.
- 5) Spetsiifiliste õpiraskuste olemus.
- 6) Intellektipuudega õpilase eripärad, lähema arengu tsooni arvestamine.
- 7) Keskkonna kohandamine autismispektrihäirega õpilasele.

Peamised allikad:

- ✓ Hannell, G. (2017). *Erivajaduste määratlemine*. Tartu: Studium
- ✓ *Märka ja toeta last* (2010) . Sagedamini esinevad tervises seisundid ja puuded õpilastel.
- ✓ (Koost. Leppik, E., Kivirand, T.) Tallinn: HTM; EPIK
- ✓ *Nägemispuudega inimeste rehabilitatsiooniteenused* (2013) Koost: Jerva, J., Ilgina, O., Kõiv, Peetsalu, O.
- ✓ *Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus* (2018) *Riigi Teataja* 2010, 41, 240
- ✓ Snellman, S., Lindgerg, T (2007) Appi, mu klassis on kuulmislangusega õpilane. ESF
- ✓ Thompson, J (2010) *Esmane teejuht hariduslike erivajaduste mõistmiseks*. Tallinn: TLÜ
- ✓ Walburg, W-R. (1988) *Vaimupuudepedagoogika alused*. Tartu: TÜ kirjastus

9. KAE6091 Arengu ja erivajaduste hindamine, KAE6086 Hariduslike erivajaduste väljaselgitamine ja KAE6108 Hariduslike erivajaduste väljaselgitamine ja õppe diferentseerimine

- 1) Arengu ja erivajaduste uurimise üldised meetodid;
- 2) Arengu uurimise protsess;
- 3) Uurimisandmete tõlgendamine ja arengukava koostamine.

Peamised allikad:

- ✓ Lapse arengu hindamine ja toetamine (2009). Toim: E, Kulderknup. REKK
- ✓ Lerner, J.W., Beverly, H.J. (2015) *learning disabilities and related disabilities: strategies for success*. Stamford: Cengage Learning
- ✓ Thompson, J. (2013). *Erivajaduste teejuht*. Tallinna Ülikool.
- ✓ Individuaalse õppekava koostamise juhend/veebiversioon. Eesti Vabariigi Haridus- ja teadusministeerium.
- ✓ Õppimine ja õpetamine koolieelses eas (2008). Toim: Kikas, E. Tartu Ülikooli Kirjastus

10. KAE6088 Pedagoogilise nõustamise alused ja KAI6025 Suhtlemis-, nõustamis- ja koostööpädevused

- 1) Põhimõisted: nõustamine, pedagoogiline nõustamine, episoodiline nõustamine, mikronõustamine. Nõustamisvõimalused, kontekst.
- 2) Nõustajale vajalikud pädevused, konfidentsiaalsus ja selle piirid, nõustaja eetika. Kultuuride erinevustega arvestamine.
- 3) Nõustamise protsess. Nõustamissuhe. Kontakti loomine, suhtlemisbarjäärid, kuulamistõkked, kuulamisoskused.
- 4) Nõustamise eesmärgid, meetodid, tehnikad. Ambivalentsuse ja kaitsemehhanismidega toimetulek.
- 5) Probleemi määratlemine, õpivajaduse määratlemine, eesmärkide seadmine, probleemi lahendamise poole liikumine, jõustamine. Nõustamisepisoodi lõpetamine, nõustatava edasisuunamine. Tugivõrgustik.

Peamised allikad:

- ✓ Gordon, T. (2006). *Õpetajate kool*. Tallinn: Väike Vanker.
- ✓ Furman, B. (2016). *Oskuste õppe käsiraamat*. Tartu: Paar.
- ✓ Kottler, J. & Kottler, E. (2007). *Counseling skills for teachers*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- ✓ McLeod, J. (2007). *Nõustamisoskus*. Väike Vanker.
- ✓ McLeod, J. & McLeod, J. (2011). *Counselling skills: a practical guide for counsellors and helping professionals*. Maidenhead: Open University Press
- ✓ Tartu Ülikool. Eksamikeskus. (2010). *Nõustamise alused*: Abimaterjal õppenõustamiskeskustele. Tartu. http://www.eatl.ee/wp/wp-content/uploads/Noustamise_alused.pdf

11. KAE6092 Erivajadustega laste kõne arendamine

- 1) Kõnearendus ja koolieelse lasteasutuse õppekava.
- 2) Kõne arendamise eesmärgid ja ülesanded koolieelses eas.
- 3) Keele omandamise sotsiaalsed eeldused. Tingimuste loomine kõne arenguks.
- 4) Kõne arengu etapid. Sõnavara, grammatika ja hääldamise areng ning selle toetamine õpetaja poolt.
- 5) Enamlevinud kõnehäired.

Peamised allikad:

- ✓ Adams, I., Stuck, V., Tillmanns-Karus, M. (2016) *Hopsadi-huu, võimlemas on suu*. Tallinn: Koolibri
- ✓ Hallap, M., Padrik, M. (2008). *Lapse kõne arendamine*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Jahu, M. (2017) Kogelemine on suhtlemisprobleem. *Õpetajate leht*, 13.01.2017
- ✓ Karlep, K 2003. *Kõnearendus*. Tartu: TÜ kirjastus
- ✓ Kulderknup, E. (toim.) 2009. *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad*. Tallinn: REKK.
- ✓ Kikas, E (toim) 2008. *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*, lk 39-52
- ✓ Karu, H., Laane, L. 2008. *Kõnearendusmängud*. Tartu: Atlex.
- ✓ Smith, P., Cowie, H., Blades, M. (2008) *Laste arengu mõistmine*. TLÜ kirjastus.
- ✓ Seero, H (koost) 2008. *Koolimineku lävel*. Tallinn: Ilo.
- ✓ Seero, H (koost) 2007. *Väikelapse kõne, keele ja tunnetustegevuse areng*. Tallinn: Ilo.

- ✓ Seero, H (koost) 2008. *Lasteaialapse kõne - häälde- ja kõnetakistused, kõnetakistused ja alakõne*. Tallinn: Ilo.
- ✓ Padrik, M., Hallap, M. (toim) (2016) *Kommunikatsioonipuuded lastel ja täiskasvanutel: märkamine, hindamine ja teraapia*. Tartu: TÜ kirjastus, lk.305-356
- ✓ Veisson, M (koost) 2008. *Lapsevanematele erivajadustega lastest* . Tartu: Atlex

12. KAE6102 Õpetuse diferentseerimine

- 1) Erinevad õppekavad sõltuvalt erivajadusest.
- 2) Õppematerjali diferentseerimine, keskkonna kohandamine. Individuaalse arengu toetamine ja pedagoogiline sekkumine.
- 3) IÕK koostamise alused.
- 4) Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart.
- 5) Tugisüsteem haridusliku erivajadusega lapse/õpilase toetamiseks.

Peamised allikad:

- ✓ *Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava*. Riigi Teataja 28.12.2010, 14 Lisa 1, Lisa 2, Lisa 3 (RT 20.09.2011,1).
- ✓ *Toimetuleku riikliku õppekava kinnitamine*. Riigi Teataja 2000, 3, 19.
- ✓ *ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon ja puuetega inimeste õigused Eestis* (2013) EPIK.
- ✓ *Teekond erilise lapse kõrval* (2016) EPIK
- ✓ *Heade praktikate kogumik. Käsiraamat sotsiaal- ja haridustöötajatele kuidas kaasata puudega inimesi* (2012) Hanga, H, Voog, H. (toim) EPIK.
- ✓ *Individuaalne õppekava kui õpilase individuaalse arengu toetamise üks tugimeede* (2013) Koost: Kontor, A., Tiirmaa, L., Randma, L., Kulderknup, E. Tallinn: Innove.

13. KAE6090 Erivajadustega laps koolieelses eas

- 1) Varajane sekkumine. Erivajadustega laste arengu toetamise põhimõtted ja -võtted koolieelses eas.
- 2) Sekkumisprogrammid ja metoodikad.
- 3) Mängu osa erivajadustega laste arengu toetamisel.
- 4) Individuaalse arenduskava koostamine erivajadusega lapsele.

Peamised allikad:

- ✓ Häidkind, P., Kuusik, Ü. (2008). *Erivajadustega laps koolieelses lasteasutuses*. Kogumikus E. Kulderknupp (toim.) *Lapse arengu hindamine*, lk. 22-72. Tallinn: Studium.
- ✓ Strebeleva, J. (2010). *Laste arendamine ja õpetamine didaktiliste mängude abil*. Tartu: Atlex.
- ✓ Sterbeleva, J. (2010). *Mõtlemise kujundamisest arengulise erivajadustega lastel*. Tartu: Atlex.

14. KAE6089 Sotsiaalne kompetentsus koolieelses eas

- 1) Sotsiaalsete oskuste areng ja arendamine koolieelses eas

- 2) Lapse suhted täiskasvanutega, eakaaslastega, grupiprotsessid
- 3) Puudulike sotsiaalsete oskuste võimalikud tagajärjed
- 4) Emotsioonide väljendamine ning reguleerimine
- 5) Käitumisraskuste ennetamine ja toimetulek lapse probleemse käitumisega.

Peamised allikad:

- ✓ Tropp, K., Saat, H. Sotsiaalsete oskuste areng. Rmt *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus lk 53 – 76.
- ✓ Tropp, K., Mägi, K. Emotsionaalne ja motivatsiooniline areng. Rmt *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus lk 92 – 102.
- ✓ Quinn, M., Osher, D., Warger, C jt (2000). *Educational strategies for children with emotional and behavioral problems*. http://cecp.air.org/aft_nea.pdf Washington, DC: Center for Effective Collaboration and Practice American Institutes for Research.

15. KAE6095 Kirjutamisraskustega õpilase toetamine

- 1) Kirjutamisraskuste olemus, põhjused, kirjutamisraskuste koht õpiraskuste klassifikatsioonis, seos muude õpiraskustega.
- 2) Kirjutamisraskuste avaldumine erinevates vanusegruppides ja kirjutamisoskuse hindamine.
- 3) Efektiivne sekkumine kirjutamisraskuste korral: strateegiad, meetodite ja võtete valik.

Peamised allikad:

- ✓ Karlep, K. (1999). Emakeele abiõpe I. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/51219/karlep_emakeele_1_ocr.pdf
- ✓ Karlep, K. (2003). *Kõnearendus*. Tartu: Tartu Ülikool.
- ✓ Kontor, A. & Karlep, K. (2018). *Eesti keele tarkvara mapp (TM). Näidised ja tööjuhendid ülesannete täitmiseks koolis ja kodus*. Tarkvaramapp-veeb.pdf
- ✓ Lukanenok, K. (2009). Spetsiifilised õpiraskused: spetsiifilised lugemis- ja kirjutamisraskused. Rmt. Erivajadustega lastest II. Tartu: Atlex.

16. KAE6097 Arvutamiskustega õpilase toetamine ja KAE6114 Matemaatika õpiraskustega õpilase toetamine

- 1) Matemaatikapädevus, protseduurilised ja mõistelised teadmised ja oskused.
- 2) Matemaatikaülesannete lahendamisoskus.
- 3) Arvu mõiste.
- 4) Arvutamisoskuse kujundamine.

Peamised allikad:

- ✓ Palu, A., & Kikas, E. (2015). Matemaatikapädevus. Kikas, E. & Toomela, A. (Toim.)(2015). Palu, A. (2010). Matemaatika. Kikas, E. (Toim.) (2010). *Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes* (lk 243-261). EV Haridus- ja Teadusministeerium.
- ✓ *Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. Üldpädevused ja nende arendamine* (lk 242-254). Tartu: Eesti Ülikoolide Kirjastus.
- ✓ Merenluoto, K., & Lehtinen, E. (2004). Number concept and conceptual change: towards a systemic model of the processes of change. *Learning and Instruction*, 14, 519-534. <http://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2004.06.016>

- ✓ Siegler, R. S., & Lortie-Forgues, H. (2014). An integrative theory of numerical development. *Child Development Perspectives*, 8, 144-150.
<http://doi.org/10.1111/cdep.12077>
- ✓ Piht, S. (2010). Matemaatika õpetamisest esimeses kooliastmes.
file:///C:/Users/sirje.piht/Downloads/Matemaatika_opetamisest_I_kooliastmes.pdf
- ✓ Spelling, M. (2005). Helping Your Child Learn Mathematics. <https://www2.ed.gov/parents/academic/help/math/math.pdf>

17. [KAE6096.HR Lugemisraskustega õpilase toetamine](#)

- 1) Lugemisoskuse mõiste ja lugemine kui kognitiivne protsess
- 2) Lugemisoskuse arengut mõjutavad keskkondlikud ja individuaalsed tegurid
- 3) Lugemisraskuste tüübid, lugemisoskuse hindamine
- 4) Lugemise eeluskuste, lugemistehniliste oskuste, tekstimõistmisoskuse ja lugemismotivatsiooni toetamine lugemisraskustega (riskiga) õpilastel

Peamised allikad:

- ✓ Karlep, K. (1999). Psühholingvistika ja emakeeleõpetus. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Karlep, K. (1999). Emakeele abiõpe I. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Karlep, K. (2003). Emakeele abiõpe II. Kõnearendus. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Lerkkanen, M.-K. (2007). Lugema õppimine ja õpetamine alus- ja algõpetuses. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- ✓ Oakhill, J., Cain, K., & Elbro, C. (2015). *Understanding and teaching reading comprehension. A handbook*. London: Routledge.
- ✓ Soodla, P., Puksand, H., & Luptova, O. (2015). Suhtluspädevus. Kogumikus E. Kikas & A. Toomela (toim.), *Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. Üldpädevused ja nende arendamine* (lk 147-184). Tartu: Eesti Ülikoolide Kirjastus.
- ✓ Toomela, A., Soodla, P., & Mädamürk, K. (2018). Lugemis- ja matemaatikapädevuse kontseptsioonid.

https://www.innove.ee/wp-content/uploads/2019/01/2019_01_23_LMK_l%C3%B5pparuanne_Lisa1.pdf